

En forhaanelse av arbeidernes dag

Taler

Karl Frimann Dahl

Dato

4 november 1933

Sted

Høyesterett

Omstendigheter

Votum i "hakekorssaken"

- 1 Av byrettens dom: " ... De tiltalte har forklart at de den 1ste mai iaar ved 1-2 tiden om eftermiddagen opholdt sig nede ved sjøen for at selge lodder og litteratur. Det kom da paa tale at hakekorsflagget var heist paa det tyske konsulat, og de tiltalte blev enig om at ta det ned. Det stod mange folk omkring, 5 og det hersket angivelig en ophisset stemning, fordi hakekorsflagget var heist. De tiltalte gikk nu bort og firte ned det tyske flagg og hakekorsflagget som var heist paa en felles flaggstang. De skar derefter ut hakekorset og heiste igjen det tyske flagg og restene av hakekorsflagget. Det ansees paa det rene at flagges verdi dreiet sig om 15 à 20 kroner.

10

... Med hensyn til straffutmaalingen er det dissens mellem rettens medlemmer. Disse er dog enige om at man kan bli staaende ved at anvende bøtestraff. Rettens formann voterer for at boten settes til kr. 75 for hver av de tiltalte, mens flertallet - domsmennene - voterer for at boten settes til kr. 59 for hver av de 15 tiltalte * Rettens flertall finner særlig grunn til at anta at straffens fyllbyrdelse ikke er nødvendig for at avholde de tiltalte fra at begaa nye straffbare handlinger. I betraktning herav og i betraktning av de foran nevnte formildende omstendigheter antar flertallet at straffens fullbyrdelse bør utstaa i medhold av straffelovens §52 ff. Prøvetiden settes til 2 aar uten tilsyn. Mindretallet - rettens 20 formann - finner ikke at kunne votere for at der i nærværende sak anvendes betinget straff ... "

*

- 25 Dommer Klæstad: Ved Narvik byretts dom av 23. august 1933 blev de tiltalte 1) Barly Devold Paul Pettersen, 2) Elias Johan Holmstrand, 3) Kristian Beck og 4) Sandrup Wilhelm Nielsen dømt for overtredelse av straffelovens §95 og §291,

- jfr. §62, hver til en bot til statskassen av 50 kroner med en subsidiær straff av fengsel i 15 dager. Straffens fullbyrdelse blev utsatt i henhold til straffelovens §32 flg. med en prøvetid av 2 aar uten tilsyn. Angaaende straffutmaalingen var det dissens i retten, idet formannen stemte for en ubetinget bot paa 75 kroner med en subsidiær straff av fengsel i 24 dager.
- 35 Mot denne dom har statsadvokaten i Nordland efter riksadvokatens anmodning erklært anke til skjerpelse av straffen. Det anføres at straffen for denne forbrydelse bør være ubetinget fengsel, idet den maate hvorpaa forbrydelsen her er begaatt er en utpreget og stor forhaanelse av en fremmed stats flagg.
- 40 Angaaende saksforholdet, de domfeltes personlige forhold og de hensyn som har ligget til grunn for byrettens straffutmaaling, henviser jeg til den paaankede doms grunner. Det er for Høiesterett hevdet av forsvareren, at dommen maa bli at opheve i henhold til straffeprocesslovens §392, da domsgrunnene er uklare og utilstrekkelige. Forsvareren har forsaavidt fremhevet at det til fellelse efter
- 45 straffelovens § 95 kreves forsett, men det fremgaar ikke, anfører han, med tilstrekkelig klarhet av byrettens domsgrunner om retten har funnet det bevist, at de domfelte har vært sig bevisst at hakekorsflagget var det tyske rikes offisielle flagg.
- 50 Angaaende dette spørmaal er det anført i byrettsdommen at retten maa anta at de tiltalte har visst - eller ialfall vært forberedt paa - at hakekorsflagget var heist som det tyske rikes offisielle flagg. Jeg har visstnok funnet at dommen paa dette punkt ikke er saa klar som det kunde være ønskelig. Jeg har imidlertid forstaatt dommen slik, at retten har ment at der foreligger forsett, idet det har vært dens
- 55 mening at uttale at de domfelte enten har visst at hakekorsflagget var det tyske rikes offisielle flagg, eller at de ialfall har regnet med den mulighet at det kunde forholde sig saaledes, og at de har begaatt sin handling uten hensyn til denne mulighet - at de med andre ord vilde handlet som skjedd, selv om de hadde hatt sikkert kjennskap til forholdet - hvilket er tilstrekkelig til at anta at det foreligger
- 60 forsett. Jeg mener derfor at forsvarerens paastand om ophevelse av dommen ikke kan tas til følge.

Hvad paatalemyndighetens anke over straffutmaalingen angaar, har jeg under hensyn til de forskjellige forhold som er paaberopt i den paaankede doms

65 grunner, funnet at straffen bør skjerpes, forsaavidt som jeg mener at det ikke her foreligger tilstrekkelig grunn til at utsette straffens fullbyrdelse i henhold til

70 straffelovens § 52 flg. Jeg antar derimot ikke at der i det foreliggende tilfelle bør anvendes fengselsstraff saaledes som paastaatt av paatalemyndigheten, og heller ikke finner jeg at det er tilstrekkelig grunn til at forøke den bot paa 50 kroner med subsidiær fengselsstraff av 15 dager som byrettens flertall er blitt staaende ved, idet jeg forsaavidt særlig har tatt hensyn til de domfeltes daarlige økonomiske stilling, jfr. straffelovens § 27. Av samme grunn finner jeg at de domfelte ikke bør tilpliktes at tilsvare saksomkostninger for Høiesterett.

75 Dom:

Bestemmelsen i de paaankede dom om utsettelse av straffens fullbyrdelse bortfaller. I øvrig forkastes anken. (Vanlig salær til forsvareren).

80 Dommer Bade: Enig med førstvoterende.

Dommerne Motzfeldt og Hanssen, de ekstraordinære dommere høiesterettsdommer Bugge og byrettsdommer Blom: Likesaa.

85 Dommer Dahl: Angaaende spørsmålet om ophevelse av dommen paa grunn av utilstrekkelige eller uklare domsgrunner er jeg enig med de tidligere voterende.

90 Med hensyn til straffutmaalingen kan jeg derimot ikke slutte mig til disse. Jeg legger for min del ved straffutmaalingen avgjørende vekt paa hvad byretten har uttalt om, at de domfelte maa antas at ha handlet ut fra en følelse av at det betegner en forhaanelse av arbeidernes dag, naar hakekorsflagget blev heist den 1ste mai. Dette flagg er symbolet paa det i Tyskland i aar gjennomførte politiske system som har undertrykt pressefrihet, foreningsfrihet og forsamlingsfrihet og fullstendig tilintetgjort arbeiderbevegelsen i Tyskland. Dette system er efter min opfatning saa stridende mot og støtende for nordisk tenkemaate og rettsfølelse, at jeg for min del finner det lett forklarlig at de domfelte i berettiget harme, jfr. straffelovens § 56, 1 b, har latt sig forlede til den forøvede, overilede handling. I betraktning herav finner jeg ingen grunn til at forandre bestemmelsen i den paaankede dom om utsettelse med straffens fullbyrdelse, idet jeg antar at de domfeltes tidligere - bortsett fra nogen mindre mulker - ustraffede vandel og deres mislige økonomiske forhold berettiger til anvendelse av straffelovens § 52. Av de samme grunner finner jeg ogsaa at den idømte bot bør nedsettes til 20 kroner for hver av de domfelte med en subsidiær straff av fengsel i 6 dager.

Med hensyn til salæret er jeg enig med de tidligere voterende.

110 **Kilde**
Norsk Retstidende 1933, s. 1132

URI
<https://www.virksommeord.no/tale/en-forhaanelse-av-arbeidernes-dag>

115

120

125

130

135

140